

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 6

Lýsingarprísir fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 9. februar 1952

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

25. árg.

TAÐ VERSNAR Í HVØRJUM

Tryggingarsambandið og Fiskasölan mist hvør sínar 500.000 krónur.

Hóskvöldið í seinastu viku segði lögmaður Kristian Djurhuus í danska útvarpinum á fleiri málum frá nýggjari Sjóvinnubankaskandalu. 2 milliónir og fimmhundraðtúsund krónur taptar í minni enn 2 mánaðir, meðantur bankin so at siga hevur ligið stillur. — Eingi skip hava verið úti, eingi »bummtúrur«, ongar misseynadnar dispositionir, men ein feilvurdering av bankans verunligu stöðu í novembur — — ræðuligt humbukk.

Menn og feløg hava fyri minni

Eftirlitsmaður til Sjóvinnubankan

Eftir hvat dansk bløð siga frá, skal ein umboðsmaður fyri bankaeftirlitið koma higar fyri møguleika at verða til steðr, tá ið aðalfundur verður hildin. Hann skal veita bankaleiðsluni tekniska hjálp við endurreisningini av bankanum.

Størsti trolari Íslands

25. jan. kom størsta far íslenska trolaraflotans til Reykjavíkar. »Porkell Mán« er 185 fótur langur (størsta longd 200 fr.) breidd 30,5 f. og 16 f. djúpur. Maskinan er 1440 hestar. Tonsastöddin er 721 brutto og 283 netto. Tað er Reykjavíkar kommuna ið eigur trolarin. Frammanundan eigur sama kommuna 7 trolarar.

Skipasælur

Landrættarsakfórarnir Kehler og Lützen hava lýst »Fame« hjá Sigurd Simonsen í Fuglafirði til sølu hósdagin 21 febr.

Partafelagið »Logn« í Vági lýsir trolarin »Rádn« til sølu.

Tórstein vil treyðugt fara á húsangang

»Information« skrivur:

»Stjórnin vil ikki lata Sjóvinnubankan í Tórshavn »krakka« uttan sjálv at gera nakað — sjálvt aftaná at tað er ein verunleiki, at bankin hevur mist allan tann nýggja partapeningin 1,5 milj. kr. og væntast at missa 1 milj. afturat. Tað er send ein endurreisingsrættan til Føroya, og um hana skal nú samráðast. Tað verð fyrst og fremst teir føroysku skattborgararnir, ið skulu gjalda gildið.

Tá ið tað eru trupulleikar við at fáa

enn 2 mánaðir síðani teknað 1200000, meðan lögtingið hevur garanterað fyri eitt lán frá danska statu uppá kr. 2000000, og er longu størsti parturin burtur — taptur peningur. Men hvør hevur ábyrgdina fyri hesum ræðuliga atburði? Og hvussu leingi ætla landsstýrið at bliva við at troyta tey seinastu oyriini út av Føroya arbeiðandi fjöldi (aðrir betala sum kunnugt ongan skatt longur) til at grýta í eitt botnleyst hav?

»Da jeg giver disse oplysninger her nu«, segði Kristian Djurhuus í útvarpinum, »så er det for at komme snakken og sladderen i forkøbet« (tað var spell at hann ikki eisini tosaði á enskum og russiskum, so heili heimurin kundi hoyrt hann).

Men hvat er nú »snakken« og sladderen? Er tað ikki rætt at teir sum peningin missa, hava trúð á orð landsstýrisins, á sjálvan lögmannin, sum legði málið fyri tingið um at garantera 2 milliónir og harvið stuðla fólk til at seta pening í ein banka, sum hvør maður nú gjølla sær ikki hevði livsmøguligleikar? Og er tað ikki rætt, at táverandi figgjarnevndarformað-

ur, Johan Poulsen, ikki hevur givið tinginum teir upplýsingar, sum tingið hevði krav uppá at fáa áðrenn stöða var tikin í einum so álvarsmiklum máli? Tað er tí fyrst og fremst sambandsoddamenninir, sum hava ábyrgdina fyri tær milliónir, sum her eru taptar uttan at hava gjørt nakra sum helst nyttu.

Men hvør verður at gjalda? Fiskasölan missur kr. 500000 og

hvør er fiskasölan uttan fiskimenn, sum síðan fiskasölan varð stovnað eru farnir niður í helvt í inntöku. Tryggingarsambandið missur kr. 500.000 sum sambært sáttmálar-nar hava fiskimenn goldið stóran part av skipstryggingini. Lögtingið missir 1000.000 kr. ætlandi og hetta skal rindast aftur við tolli og eykaskatti.

Enn eru ikki meira enn 18 mánaðar síðani sambandið kastaði seg í fönvingin á fólkaflokkinum, men eitt so dyrt landsstýri hevur neyv-an nakað land havt og tað verður verri enn.

Hvør stendur við endan?

Úr útvarpinum danska er nú komið fyri ein dag hvussu verunliga stöðan í Sjóvinnubankanum er, at allur partapeningurin er rokin, og kanska meira aftrat.

Ein hevur nú grund til at spyrja, hvør kemur at standa við endan, hvør kemur at bóta fyri hesar stóru kapitalistisku misgerðir; verða tað teir, ið stýrt hava bankanum út í hetta peningaliga óföri?

Nei og aftur nei, teir menn, ið hesa beistagerð hava gjørt ganga fríir og vera enn tá stórliga löntir — fáa nýggj og stórrí álitisstörv. Men hvør skal gjalda? Hvør átti ta einu milliónina, ið latin varð sum nýggjur partapeningur? Tryggingarsambandið og Fiskasölan siga teir, men hvør hevur vunnið henda pening, hesi feløg ráða vör? Hvør annar enn hin føroyski fiski-

maðurin, ið við ovurstórum tryggingargjöldum og lágum fiskaprísum hevur útvega henda pening, ið nú verður nýttur til at javna út misgerðir stórkapitalista, nú teir, um teir vóru í somu stöðu sum fiskimaðurin ivaleyst ikki sótu í hægstu sessum landsins — heldur lægri.

Skúlastjórarstarvið í Klakksvík

Starvið sum skúlastjóri við Klakksvíkar skúla er lýst leyst. Umsóknirnar skulu vera skúladirektiónini í hendi innan 19 mars. Lønin er 5.700 kr. árið, hækkingartriðja hvørt ár við 600 kr. til 7.500 kr.

Frá tí at hetta nýggja skúlastarvið kom, hevur harra Alexander Enniberg, ið frammanundan var yvirleirari røkt starvið, 18 mars í ár verður Enniberg 70 ára gamalur, og fellur sostatt fyri aldursmarkinum.

Enniberg hevur verið lærari í Klakksvík yvir 45 ár. Tá ið hann kom til Klakksvíkar vóru bert 2 lærarar, nú eru 18.

Dánjal Klein í Klakksvík

Formaður fiskimannafelagsins, Dánjal Klein, hevur verið norðuri í Klakksvík og hildi fund í fiskimannafelagnum har. Úr atkvøða er farin fram um teir kostirnar, ið fiskimannafelögin góvu limum sínum at velja ímillum.

Nýggj afturhaldsbyrða

Tollhækkingarmessudag kom sum kunnugt hin nýggja miljontollhækkingarlögin í gildi, og mangur hevur kent sviðan av henni.

Í seinastu Dimmu er aftur eitt úrslit av hesi somu tollóg — kaffiprísurin er farin munandi upp, 40 oyru pr. kilo.

Arbeidsloysi, löntryggingarlögr fiskimanna avtiknar, fallandi inntøkur, o. s. fr. — men stórliga hækkingar vöruprísir.

Soleiðis er myndin aftaná at vit hava havt fólkaflokkinn og sambandið á stjórnapallinum í 14 mánaðir.

ATKVØDISGREIÐSLA FISKIMANNA

Samráðingarnar millur fiskimenn og útgerðarmenn endaðu uttan at nokur

pf. Kjølbro keypt 3 skip

Pf. Kjølbro hevur nú keypt tey trý skipini, ið vit sögdu frá seinasta dag. Tey eru »Harris« 80 tons, »Stattur« 32 tons, og »Dagstjórn« (fyrr: »Arnaberg« 30 tons. Tað sigst at felagið hevur keypt hesi skipini fyri samlað boð: 400.000 kr.

semja var komin í lag. Teir gomlu sáttmálarnir vórðu framlongdir til 15 febr.

Fiskimannabóðsmenn halda fast um bruttosáttmálarnar, meðan útgerðarmenn vilja hava teir gomlu nettosáttmálarnar.

Fiskimannafelögin lótu limir sínar taka stöðu til trættuna, við at geva öllum limunum høvi at atkvøða um hesar triggjar spurningarnar:

- 1) Teir gomlu sáttmálarnar.
 - 2) Nettosáttmálarnar, tó treytað av, at lögin var um forskot og lönjavning koma aftur í gildi.
 - 3) Bruttosáttmálarnar — ella verkfall.
- Atkvøðingin endar fyrst í dag, so enn fyriliggja eingin úrslit, men vit hava frætt, at í einstökum bygðum hevur luttøkan verið 100 %.

Skattaprocentið væntuliga 12

Líkningsarnevndin arbeiðir nú við skattaáleggningini. Hesi ferð verður skattur álagdur fyri 5 fjórðingsár, frá 1. jan. 1952 til 31. mars 1953.

Roknað verður við at skattaprocenti verður 12, v. ö. o. slök 10 % um líkn- að var bert fyri eitt ár.

Hvat skattainttøkan verður fæst neyv-an at vita fyrr enn um eina viku.

eina skipan í lag, er tað tí, at Sjóvinnubankaleiðslan hevur ilt við at fata, at partapeningurin ella í minsta lagi meginpurturin av honum er rokin.

Tað er sjálvandi einki at siga til, at Thorstein Petersen, ið víst er settur uttanfyri, men framvegis hevur stór áhugamál í bankanum, treyðugt vil fara á húsangang, men bæði í Føroyum og í tí føroysku samráðingarnevndini í Keypmannah. er tað greitt, hvat ið henda má. Mögulega verður funnið fram til eina skipan, har eftir partapeningurin verður niðurskrivaður, men soleiðis, at teir aftur kunnu uppskrivast, um tað koma betri tíðir.